

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Kazakh National Pedagogical University after Abai

ХАБАРШЫ ВЕСТНИК BULLETIN

**«Филология ғылымдары» сериясы
Серия «Филологические науки»
Series «Philological sciences»
№1(67)**

Алматы, 2019

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

ХАБАРШЫ

«Филология ғылымдары» сериясы,
№1(67), 2019

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.
2000 ж. бастап шығады

Бас редактор
п.ғ.д., профессор, академик
Б.Ө. Сманов

Бас редактордың орынбасары
ф.ғ.д., профессор **Б.Әбдіғазипұлы**

Ғылыми редакторлар
ф.ғ.д., проф. **С.Ж. Әбішева**
п.ғ.д., доцент **Ж.Т. Дәулетбекова**
ф.ғ.к. **А.Д. Ибраева**

Редакция алқасы:
ф.ғ.д., проф.

У.М. Бахтиреева (Ресей),
PhD докторы, проф.

И.З. Белобровцева (Эстония),
ф.ғ.д., проф.

Ердоған Алтынқайнақ (Түркия),
ф.ғ.д., проф.

А.К. Киклевич (Польша),
ф.ғ.д., проф.

Нефагина Г.Л. (Польша),
магистр, проф.

Нонако Сусуму (Жапония),
п.ғ.д., проф.

Н.И. Ишекеев (Қырғызстан),
п.ғ.д., проф. **Жан Динжин** (Қытай),
п.ғ.д., проф. **Чан Дин Лам** (Вьетнам),
ф.ғ.к. **Ж.А. Қоқанова**
(жауапты хатшы)

© Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, 2019

Қазақстан Республикасының мәдениет және ақпарат министрлігінде 2009 жылы мамырдың 8-де тіркелген №10109-Ж

Басуға 13.05.2019 қол қойылды.
Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 35,5 е.б.т.
Таралымы 300 дана. Тапсырыс 705.

050010, Алматы қаласы,
Достық даңғылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің
«Ұлағат» баспасы

М а з м ұ н ы
С о д е р ж а н и е
C o n t e n t

ТІЛ БІЛІМІ
ЛИНГВИСТИКА
LINGUISTICS

Айдарбек Қ.Ж., Досмаилова А.Н. Терминологиялық дефинициялардың түрлері және логикалық құрылымы.....	7
Aidarbek K.Z., Dosmailova A.N. The types of terminological definitions and logical structure.....	
Алдаш А. Жаңа әліпби және жаңа емле ережелері: күрделі-құрама атаулардың емлесі.....	12
Aldash A. New alphabet and new spelling rules: spelling difficult-compound titles.....	
Алдашева К.С. Неологизмдердің танымдық аспектісі: когнитивтік интерпретация бойынша үлгі-тәжірибелер.....	17
Aldasheva K.S. Cognitive aspect of neologisms: model-experiments on cognitive interpretation.....	
Абдрахманова К.Х. Сөйлеу этикетінің лингвомәдени ерекшелігі мәселесі.....	22
Абдрахманова К.Х. К проблеме лингвокультурной специфики речевого этикета.....	
Әділбек А.М. Сәкен Сейфуллин шығармаларындағы бірыңғай пысықтауыштар.....	26
Adilbek A.M. Coordinate adverbial modifiers in Saken Seifullin's works.....	
Балабекова Қ.Ш., Отарбекова Ж.К. Қазақ фольклорындағы дәстүрлі ментальдік және ұлттық таным.....	30
Balabekova K., Otarbekova Zh. Traditional mental and national perception in Kazakh folklore.....	
Балтабаева Ж.Қ., Арын Е. “Дау” концептісіне жататын тіл бірліктерінің әлеуметтік-лингвистикалық ерекшеліктері.....	35
Baltabaeva Zh.K., Arin E. Socio-linguistic features of language units of the concept of “conflict”.....	
Досымбекова Р.О. Лингвомәдениет және сандық ұғым.....	41
Dosymbekova R.O. Linguaculturology and numeral value.....	
Жиренов С.А. Қазақ тіліндегі орнитологиялық бірліктерді антропоцентристік аспектіде зерттеу мәселелері.....	47
Zhirenov S.A. Questions of the study of the ornithological units of the Kazakh language in the anthropocentric aspect.....	
Ismayil Z.H. The suffixes -sa, -se in the Nakhchivan dialect and accents, their praforms and derivatives.....	53
Исмаил З.Г. Окончания -sa, -se в Нахчыванских диалектах и акцентах, ее праформы и дериваты.....	
Капанова Д.Е., Baigoshkarova M.I. Speech act of apology in english and kazakh languages.....	57
Капанова Д.Е., Байгошкарлова М.И. Ағылшын және қазақ тілдеріндегі кешірім сөйлеу актісі.....	

Казахский национальный
педагогический университет
имени Абая

ВЕСТНИК

Серия «Филологические науки»,
№1(67), 2019

Выходит с 2000 года.
Периодичность – 4 номера в год

Главный редактор
д.п.н., профессор, академик
Б.У. Сманов

Зам. гл. редактора
д.ф.н., профессор Б.Абдигазулы

Научные редакторы
д.ф.н., проф. С.Д. Абишева
д.п.н., доцент Ж.Т. Даулетбекова
к.ф.н. А.Д. Ибраева

Редакционная коллегия:
д.ф.н., проф.

У.М. Бахтикиреева (Россия),
доктор Ph(D), проф.

И.З. Белобровцева (Эстония),
д.ф.н., проф.

Ердоган Алтынкайнар (Туркия),
д.ф.н., проф.

А.К. Киклевич (Польша),
д.ф.н., проф.

Г.Л. Нефагина (Польша),
магистр, проф.

Нокао Сусуму (Жапония),
д.п.н., проф.

Н.И. Ишекеев (Кыргызстан),
д.п.н., проф. Жан Динжин (Китай),
д.п.н., проф. Чан Дин Лам (Вьетнам),
к.ф.н. Ж.А. Коканова
(ответ. секретарь)

© Казахский национальный
педагогический университет
имени Абая, 2019

Зарегистрировано в Министерстве
культуры и информации Республики
Казахстан 8 мая 2009 г. №10109-Ж

Подписано в печать 13.05.2019.
Формат 60x84 1/8. Объем 35,5
уч.-изд.л.

Тираж 300 экз. Заказ 705.

050010, г. Алматы,
пр. Достык, 13. КазНПУ им. Абая

Издательство «Ұлағат» Казахского
национального педагогического
университета имени Абая

Мазибаева Ж.О. Т.Ахметжан шығармаларындағы
фразеологизмдердің тілдік табиғаты..... 61
Mazibayeva Zh. Linguistic nature of phraseological units in
T.Akhmetzhan's works.....

Мусатаева М.Ш., Куатова Г.А. Контент-анализ как один из
эффективных методов семантического анализа текста..... 67
Mussatayeva M.Sh., Kumatova G.A. Content analysis as one of the
most effective methods of semantic analysis.....

Мынбаева А.П. Лингвокогнитивные основы формирования
лингвокультурной компетенции..... 73
Mynbayeva A.P. Linguo-cognitive bases formation of lingu-cultural
competence.....

Оразақыңқызы Ф. Қытай тіліндегі синонимдер қатары..... 78
Orazakynkyzy F. Synonymic group in the chinese language.....

Pak A., Tazhenova A., Koitasova G. Background to the study of
human speech behavior..... 83

Пак А.О., Таженова А.С., Койтасова Г.А. Адамның сөйлеу
мәнерін зерттеу негіздері.....

Рысберген Қ.Қ. Географиялық атауларды латын графикасында
жазу мәселесі..... 87

Rysbergen K.K. Problems of transference of geographic names on
the basis of latin graphics.....

Сағатбек Е.Н., Рамазанов Т.Б., Реметов М.Қ. Жылқы түлігіне
қатысты сөздердің қазақ тіліндегі көрінісі..... 93

Sagatbek E.N., Ramazanov T.B., Remetov M.K. Word related to
horse in kazakh language depicti.....

ӘДЕБИЕТТАНУ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ LITERATURE

Ақыш Н.Б. Отбасылық романдардағы ұлттық рух динамикасы... 101
Akysh N.B. Dynamics of national spirituality in the kazakh family....

Алиева Н. Произведения, написанные в Азербайджане, Турции,
Иране, Средней Азии и других регионах, под влиянием
произведения М.Г. Шахрияра «Салам Гейдарбабе»..... 108

Alieva N. Works written in Azerbaijan, Turkey, Iran, Central Asia,
and other regions, influenced by the work of Salam Heydarbab by
M.G. Shakhriyar.....

Алиева С. Поэтическая фигура «Мубалига» (гипербола) в
образной системе «Диван»-а Гази Бурханаддина..... 113
Aliyeva S. Poetic figure "mubaliga" (hyperball) in the picture system
"Divan" - Gasi Burkhanaddina.....

Ашенова А.Т., Дюсенгалиева А.А. Жоктау өлендерінің
композициялық құрылымы..... 120
Achenova A.T., Dusengalieva A.A. The compositional structure OF
the funeral songs.....

Ашенова А.Т., Қоканова Ж.А. 1930 жылдардың басындағы
фольклорды жинау: көзқарастар..... 124
Achenova A.T. Kokanova Zh.A. Collecting folklore in the early
thirtie in the 1930-th: views.....

**Kazakh National Pedagogical
University named after Abai**

BULLETIN

Series «Philological sciences»
№1(67), 2019

Editor in chief

doctor of pedag. sc., prof., academician

B.U. Smanov

Deputy Chief Editor

doctor of philology, professor

B.Abdigaziuly

Scientific editors

doctor of philology, professor

S.D. Abisheva

doctor of pedagogical sciences,

assistant professor **Zh.T. Dauletbekova**

candidate of Philology **A.D. Ibrayeva**

The editorial board members:

doctor of Philology, professor

U.M. Bakhtikireeva (Russia),

PhD, professor

I.Z. Belobrovceva (Estonia),

doctor of Philology, professor

Erdogan Altynkainak (Turkey),

doctor of Philology, professor

A.K. Kiklevich (Poland),

doctor of Philology, professor

G.L. Nefagina (Poland),

master, professor

Nonako Susumu (Japan),

doctor of pedagogical sciences, professor

N.I. Ishekeyev (Kyrgyzstan),

doctor of ped. sc., professor

Zhan Dingzhing (China),

doctor of pedagogical sciences, professor

Chan Din Lam (Vietnam),

candidate of Philology **Zh.A. Kokanova**

(executive secretary)

©Kazakh National Pedagogical
University named after Abai, 2019

Registered in the Ministry of Culture and
Information of the Republic of Kazakhstan
8 May 2009 №10109-Zh/Ж

Signed in print 13.05.2019.
Format 60x84 1/8. Volume 35,5
teaching and publishing lists.
Number of copies 300. Order 705.

050010, Almaty, Dostyk avenue 13,
KazNPU named after Abai

Publishing House "Ulagat" of the Kazakh
National Pedagogical University named
after Abai

- Бегманова Б.С., Сембаева Н.Н.** Ғ.Жайлыбай лирикасындағы көркемдік ізденістер..... 129
- Begmanova B.S., Sembaeva N.N.** Artistic searches in the lyrics of G.Zhaylybay.....
- Бекбосынов М.Н., Таңжарықова А.В.** Абай аудармаларының гуманистік, азаттық мәндер..... 132
- Bekbosinov M.N., Tanzharukova A.V.** At the source of Abai studies
- Гахраманова Н.** Крах советского государства: политико-идеологические, социально-экономические и морально-нравственные факторы (на основе сравнительного анализа «социализма» низами и русско-большевистского «социализма»)..... 138
- Gahramanova N.** The collapse of the soviet state: political-ideological, socio-economic and moral factors" (based on a comparative analysis of "socialism" by nizami and the russian-bolshevik "socialism").....
- Гусейнова Д.Г.** Роль «Сама» в состоянии вадж человека в суфийском мировоззрении..... 143
- Huseynova D.G.** The role of "Herself" in the state of the wajad of a person in the sufi worldview.....
- Каримова Г.С.** Серік Асылбекұлы драмаларындағы образдар әлемі..... 148
- Karimova G.S.** Imaginary world in dramas by Serik Asylbekuly.....
- Қожекеева Б., Қаршабек А.** Сопылық танымның төл әдебиетіміздегі тармақтары..... 156
- Kozhekeev B., Karshabek A.** Influence of suffian knowledge in native literature.....
- Машакова А.К., Хабутдинова М.М.** Жанр семейной хроники в творчестве Д.Булатовой..... 160
- Mashakova A.K., Habutdinova M.M.** Family chronicle genre in creative writings of D.Bulatova.....
- Ойсылбай А.Т.** XX ғасыр басындағы қазақ романдарындағы (1910-1917 жж.) ұлттық код..... 165
- Oisylbay A.T.** The national code in the kazakh novels of the early XX century (1910-1917).....
- Орда Г.Ж., Сарсенбаева Ж.Б.** Д.Әлбозымның «Шыңғыс - қаған» тарихи романының көркемдік ерекшелігі..... 170
- Orda G.Sh., Sarsenbayeva Zh.B.** Artistic features of the historical novel of D.Albosym "Chinghis kagan".....
- Сарбасов Б.С., Қожекеева Б.Ш.** М.Мақатаев шығармаларының көркемдік ерекшелігі..... 175
- Sarbasov B.S., Kozhekeeva B.** Artistic character creativity of M.Makatyev's.....
- Сейсенбиева Э.С., Бегманова Б.С.** А.Үлімжіұлының діни-киссаларының көркемдік ерекшелігі..... 180
- Seisenbiyeva E.S., Begmanova B.S.** Artistic features of religious poem A.Ulimzhiuly.....
- Таңжарықова А.В., Сатмирова Д.А.** Дидахмет Әшімханұлының «Зауал» әңгімесіндегі кие мотиві..... 188
- Tanzharukova A.V., Satemirova D.A.** Motives of sociality in story by Didakhmet Ashimkhanuly "Zaual".....
- Тенбаева А.М.** Об образной системе современного поэтического текста..... 193
- Tenbayeva A.M.** On the image system of the modern poetic text.....

Хасанова А.Р. Светқали Нұржан лирикасының көркемдік ерекшелігі.....	199
Khassanova A.R. Artistic peculiarities of the lyrics of Svetkali Nurjan.....	

**ПЕДАГОГИКА МЕН ӘДІСТЕМЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ
ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ И МЕТОДИКИ
PEDAGOGY AND METHODOLOGY PROBLEMS**

Абдуова Б.С., Асанова Ұ.О. Мамандыққа қатысты кәсіби тілдік оқыту бағыттары.....	204
Abduova B.S., Asanova U.O. Ways of professional language training	

Алиханқызы Г., Қалиолла А. Оқу үдерісінен тыс уақытта студенттердің өзара коммуникативтік іс-әрекетінің теориялық негіздерін жетілдіру.....	208
Alihankyzy G., Caliolla A. To improve the theoretical foundations of communicative activity of students in extracurricular time.....	

Ермекбаева А.Ш. Таңдау пәнін оқыту үдерісінде тілдік сезгірлікті қалыптастыру әдістемесі.....	213
Ermekbaeva A. Method of forming a language intuition in the process of teaching discipline by choice.....	

Бораш Р.Б. Драматургияны оқытудың өзекті мәселелері.....	218
Borash R.B. Actual problems in teaching drama.....	

Мұсаева Г.Ә., Дүйсенбаева Р.И., Машинбаева Г.Ә. Тілдерді оқыту үдерісінде сөйлеуді қабылдау мен тудыру.....	223
Mussayeva G.A., Duisenbayeva R.I., Mashinbayeva G.A. Perception and reproduction of speaking skills in the process of learning language	

Нусупбекова А.С. Реализация аксиологического компонента в учебнике по русскому языку и литературе для 5 класса казахской школы.....	229
Nussupbekova A.S. Implementation of the axiological component in the textbook on Russian language and literature in the 5th grade of the Kazakh school.....	

Оңалбек А.А. Шешендік сөз және оны үйретудің әдістемесі.....	234
Ongalbek A.A. Oratorical word and methods of its teaching.....	

Оразбаева Ф.Ш., Рахметова Р.С. Қазақ зиялыларының латын әліпбиін меңгертудің әдіс-тәсілдері туралы өзекті ой-толғамдары	240
Orazbaeva F.Sh., Rakhmetova R.S. Actual thoughts of the Kazakh intellectuals on methods and ways of mastering the Latin alphabet.....	

Оразахынова Н.А., Кенжебаева Г.М. Жаһандану жағдайында мұғалім құзыреттілігін қалыптастырудағы алаш зиялыларының ой-тұжырымдары.....	247
Orazahunova N., Kenzhebaeva G. The ideas of the intellectuals of Alash in formation of competence of the teacher in the conditions of globalization.....	

Оспанов Е.Т. Қазақстан жоғары оқу орындарындағы плагиаттық жасау мәселелері.....	252
Ospanov Y.T. Plagiarism problems in higher education institutions of Kazakhstan.....	

Raikulova G.M. Strategies for effectively teaching critical thinking skills.....	258
Райқұлова Г.М. Сын тұрғысынан ойлау технологиясын қолдану арқылы ағылшын тілі оқыту әдісі.....	

Токтаров Т.Ж., Жумагулова Б.С. Стратегия критического мышления как когнитивный компонент педагогического дискурса	261
Toktarova T., Zhumagulova B. The strategy of critical thinking as a cognitive component of the pedagogical discourse.....	

**АУДАРМАТАНУ
ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ
TRANSLATION**

Жабағиева Г.З. Отандық ғалымдардың еңбектеріндегі аударматану терминдерінің көпнұсқалылығы.....	268
Zhabagiyeva G.Z. Differentiation of translation terminology in home labor.....	

Мизамхан Б. Мәдени ренкке ие сөздердің аудармада берілу ерекшеліктері.....	273
Mizamkhan B. Peculiarities of translating culture specific terms.....	

Теляпова А.Г. Актуальные проблемы исследования «дискурса» в современной китайской лингвистике.....	279
Telyarova A.G. Actual problems of the research of "discourse" in modern chinese linguistics.....	

Білім және ғылым саласындағы бақылау Комитеті Алқасының (2003 жылғы 26 маусым №433-3 ж бұйрығы) шешімі негізінде Абай атындағы ҚазҰПУ-нің Хабаршы журналының «Психология» сериясын психология ғылымдары бойынша диссертациялардың негізгі ғылыми нәтижелерін жариялайтын басылымдар тізбесіне енгізілгені туралы хабарлайды.

На основании решения Комитета по контролю в сфере образования и науки (приказ №433-3 ж от 26 июня 2003 г.) Вестник КазНПУ им. Абая, серия «Психология» внесен в перечень изданий для публикаций основных научных результатов диссертаций по психологическим наукам.

On the basis of decision of Committee for control in sphere of education and science (order №433-3 ж from June 26.2003) Bulletin of Abai Kazakh national pedagogical university, series «Psychology» is included into the list of issues to publish the basic scientific results of dissertation of psychological sciences.